Nopea ja keskittynyt puuttuminen kiusaamiseen, häirintään, syrjintään

- **Ota tilanne vakavasti.**
  - Keskity kuuntelemaan eri osapuolten versiot tapahtuneesta.
  - Osoita heille, että olet nyt mukana selvittämässä tilannetta.
- **Kuuntele ja ymmärrä kiusatun kokemus.**
  - Kysy ja kuuntele, älä oleta.
  - Pyydä häntä kertomaan omin sanoin, mitä tapahtui?
- **Pysy kiusatun lähellä.**
  - Osoita kiusatuksi tulleelle, että olet hänen tukenaan ja aiot auttaa kiusaamisen lopettamisessa ja tilanteen selvittämisessä.
  - Kerro, mihin asioihin voit vaikuttaa ja mihin et, sekä mistä voitte yhdessä saada apua.
  - Kerro, että hänellä on oikeus kertoa heti aikuiselle, jos kokee, että kiusaaminen jatkuu.
- **Älä syyllistä kiusattua.**
  - Varo, ettet huomaamattasi anna ymmärtää, että kiusattu olisi ollut väärässä paikassa, pukeutunut väärin tai hänen fyysisissä ominaisuuksissaan, syntyperässään tai muussa olisi selitys kiusaamiselle. Ulkoiset tekijät tai edes toisen ärsyttävät tavat eivät oikeuta kohtelemaan toista tahallisesti loukkaavasti.
- **Keskustele kiusaajien kanssa.**
  - Mihin he pyrkivät kiusaamisella? Joskus lapset kiusaavat ajattelemattomuuttaan, mutta usein kyse on tahallisesta vallankäytöstä puolustuskyvyttömämpää kohtaan.
  - Muistuta, ettei heillä ole oikeutta kohdella loukkaavasti muita lapsia.
  - Kysy, miten heidän mielestään voit auttaa heitä siinä, että he saisivat lopetettua kiusaamisen. Mitä he itse mielestään voivat tehdä eri tavalla, että eivät tulisi kiusanneeksi
- **Läsnä olleet ja läheiset aikuiset mukaan selvittämään.**
  - Mitä ajatuksia muilla aikuisilla on tilanteesta? Ovatko he huomanneet loukkaavaa kohtelua lasten välillä?
  - Tietävätkö lasten vanhemmat tilanteesta? Ota heidät mukaan selvittämään asiaa. Lapset tarvitsevat vanhempiensa tukea käyttäytymismallinsa muuttamiseen.

Mukailtu seuraavasta lähteestä: Helenius Jenni (11.11.2019), Kiusaamiseen puuttuminen ja tilanteen seuraaminen koulussa. Osoitteessa: https://www.mll.fi/artikkelit/kiusaamiseen-puuttuminen-ja-tilanteen-seuraaminen-koulussa/

Seuranta arjessa, keskustelun jälkeen

Tilanteen seuranta. Kiusaaminen ja vallankäyttö voi jatkua aikuisten huomaamatta, tai muuttaa muotoaan. Miten valvonta toimii, miten seurataan tilanteen etenemistä? Tarvitaanko selvittelyyn ulkopuolisia asiantuntijoita?

Tue, tsemppaa ja osoita lämpöä kiusatulle. Kiusaaminen voi aiheuttaa huonommuuden tunnetta. Kun arki taas lähtee käyntiin kiusaamisen selvittämisen jälkeen, osoita kiusatulle pienillä teoilla., että hän on mukava ja kiinnostava ihminen. Moikkaile hänelle, katso häntä silmiin, hymyile. Puhu hänelle usein osana ryhmää, näin teet hänet muille näkyväksi myönteisellä tavalla. On tärkeää, että hän voi olla yksi muista. Jos näyttää tarpeelliselta, ohjaa hänet keskustelemaan esimerkiksi kuraattorin tai psykologin kanssa.

Suhtaudu asiallisesti kiusaajiin. Arjessa pitäisi jatkaa eteenpäin. Miten ohjata kiusanneet ulos roolista, jossa he käyttävät valtaa muita kohtaan, eivätkä noudata yhdessä sovittuja sääntöjä? Tilalle tarvitaan erilaisia rooleja. Voiko heille antaa pieniä vastuutehtäviä, joilla voivat tehdä jotain muiden hyväksi? He tarvitsevat nopean palautteen häiritsevästä toiminnasta, ja siitä, jos tekevät jotain myönteisesti.

Pohdi omia asenteitasi. Mitä reaktiosi kiusaamiseen kertoivat sinulle omista asenteistasi? Miten aiemmat kokemuksesi näkyvät siinä, kuinka selvität tilannetta? Mitä samaa ja erilaista tässä tilanteessa on kuin aiemmissa kiusaamistilanteissa?

Huolehdi jaksamisestasi. Kiusaamistilanteiden ratkominen on raskasta, erityisesti jos aikuisetkin alkavat riidellä, tai eivät kuuntele lasten ja toistensa näkemyksiä. Ihmisillä voi myös olla erilaiset käsitykset siitä, mitkä keinot auttavat tilanteessa. Huolehdi jaksamisestasi ja hae apua tilanteeseen.

Kuka auttaa sinua? Keneltä koet saaneesi apua tai tukea tilanteen selvittämisessä? Joskus täytyy harkita palvelutarpeen selvitystä tai lastensuojeluilmoituksen tekoa.

Mukailtu seuraavasta lähteestä: Helenius Jenni (11.11.2019), Kiusaamiseen puuttuminen ja tilanteen seuraaminen koulussa. Osoitteessa: https://www.mll.fi/artikkelit/kiusaamiseen-puuttuminen-ja-tilanteen-seuraaminen-koulussa/